VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Obrony Narodowej**
(nr 47)
z dnia 19 czerwca 2013 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Obrony Narodowej (nr 47)

19 czerwca 2013 r.

Komisja Obrony Narodowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Stefana Niesiołowskiego (PO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie wniosku zgłoszonego w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw (druki nr 1236 i 1453),

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od l stycznia do 31 grudnia 2012 r. (druk nr 1414) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie:

1) część budżetowej 29 – Obrona narodowa,

a) dochody i wydatki,

b) dotacje podmiotowe i celowe,

c) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

2) część budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 43,

3) część budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 752 – Obrona narodowa,

– dochody i wydatki;

4) państwowy fundusz celowy – Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych,

5) agencje wykonawcze:

a) Agencja Mienia Wojskowego,

b) Wojskowa Agencja Mieszkaniowa,

6) instytucja gospodarki budżetowej – Zakład Inwestycji Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego;

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2012 r. w zakresie działania Komisji (druk nr1462),

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Czesław Mroczek** sekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej wraz ze współpracownikami, **Stanisław Koziej** szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego wraz ze współpracownikami, **Aneta Sztęborowska** główny specjalista w Ministerstwie Finansów, **Marek Zająckała** p.o. dyrektora Departamentu Obrony Narodowej w Najwyższej Izbie Kontroli wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Michalski** prezes Agencji Mienia Wojskowego wraz ze współpracownikami, **Mirosław Starzyński** dyrektor finansowy w Wojskowej Agencji Mieszkaniowej oraz kmdr **Wiesław Banaszewski** zastępca przewodniczącego Konwentu Dziekanów Korpusu Oficerów Zawodowych Wojska Polskiego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Zdzisław Janulewicz, Michał Madaj, Jacek Zientarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych, **Sławomir Osuch** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji. Myślę, że drzwi można zostawić otwarte, bo jest straszliwie duszno. Padają tutaj wnioski, żeby to posiedzenie Komisji trwało krótko, z różnych powodów. No nie, jedną minutę to może nie. Na razie poczekajmy. W każdym razie proszę o zwięzłe wypowiedzi od samego początku.

Chciałem bardzo serdecznie przywitać pana Czesława Mroczka, wiceministra obrony narodowej i pana generała i ministra Stanisława Kozieja. Witamy serdecznie pana ministra. Witam pana generała Grzegorza Sodolskiego, dyrektora Departamentu Budżetowego Ministerstwa Obrony Narodowej, pana generała Sławomira Pączka, szefa Zarządu Planowania Strategicznego Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, pana Kazimierza Michalskiego prezesa Agencji Mienia Wojskowego. Witam. Jest pan generał Różański. Także witamy pana generała. Nie ma pana prezesa Michała Świtalskiego z Wojskowej Agencji Mieszkaniowej. Witamy pana Marka Zająkałę, dyrektora Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli. Witam przedstawicieli Konwentu Dziekanów, Biura Bezpieczeństwa Narodowego oraz Ministerstwa Finansów. Oczywiście, witam wszystkich posłów. Witam media. Witam także panią posłankę Bożenę Szydłowską, która będzie koreferentem do pkt 2.

Mamy dodatkowy punkt porządku obrad, który wynika z przebiegu dzisiejszej debaty w Sejmie. Dotyczy on rozpatrzenia wniosku zgłoszonego w czasie drugiego czytania do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw – druki nr 1236 i 1453. Proszę państwa, termin przedstawienia opinii przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych jest wyznaczony do jutra do godz. 10.00. To jest informacja dla Komisji.

W tym punkcie nie przewiduję dyskusji chyba, że ktoś chciałby powiedzieć w tym punkcie coś absolutnie nadzwyczajnego. Cała debata już się odbyła. Jeżeli nie ma uwag, to ja poddaję wniosek pod głosowanie.

Kto jest za przyjęciem wniosku? To jest wniosek Klubu Sojuszu Lewicy Demokratycznej o odrzucenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej oraz niektórych innych ustaw. Chyba jest jasne, za czym głosujemy. Głosowanie za wnioskiem oznacza odrzucenie całego projektu ustawy. Kto jest za przyjęciem tego wniosku? (2) Kto jest przeciw? (15) Kto się wstrzymał? (2)

Podaję wyniki. Za przyjęciem wniosku 2 osoby, przeciwko wnioskowi Sojuszu Lewicy Demokratycznej 15 osób, wstrzymały się 2 osoby. Wniosek nie uzyskała większości. Tak to jutro przedstawię na posiedzeniu Sejmu. To znaczy nie jutro, ale w piątek rano. Komisja odrzuciła ten wniosek. Najprawdopodobniej w piątek o godzinie 9.00 rano przystąpimy do głosowania nad tym projektem ustawy. Bardzo proszę wszystkich członków Komisji o obecność.

Proszę państwa, proszę o spokój. Wiem o tym, że jest ciasno, duszno i nie ma dobrych warunków. Lepszych warunków nie będziemy mieli. Jeśli można prosić, to nie rozmawiajmy w czasie posiedzenia.

Minuta przerwy. Przepraszam bardzo. Ogłaszam przerwę.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Koniec przerwy. Przystępujemy do obrad. Ponieważ porządek dzienny jest znany, więc nie będę go czytał. To był nadzwyczajny punkt, który już został zrealizowany. Porządek został rozdany. Czy są uwagi do porządku dziennego?

Jeżeli nie ma, to uważam, że porządek dzienny został przyjęty.

W takim razie pragnę państwa poinformować, że sprawozdanie z wykonania budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej było przedmiotem prac podkomisji stałej do spraw budżetu, infrastruktury i zaopatrzenia wojska. Efektem tych prac jest projekt opinii dla Komisji Finansów Publicznych w tym zakresie.

Proszę pana ministra Czesława Mroczka o przedstawienie informacji. Następnie pan poseł Łuczak przedstawi opinię a także pan dyrektor Zająkała. Rozumiem, że jeśli zechce, głos będzie mogła również zabrać pani posłanka Szydłowska. Proszę bardzo, pan minister Mroczek.

Sekretarz stanu w Ministerstwa Obrony Narodowej Czesław Mroczek:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, ja przedstawię kilka słów wprowadzenia i poproszę o krótką prezentację pana generała Sodolskiego, dyrektora Departamentu Budżetowego w resorcie. Proszę państwa, jeżeli chodzi o budżet 2012 r., to dochody zostały wykonane ze znacznym przekroczeniem. Powody tego przekroczenia przedstawi pan generał Sodolski. Sam fakt ich przekroczenia nie jest rzeczą złą a wprost przeciwnie.

Natomiast, jeżeli chodzi o wydatki, to realizacja wydatków pozwoliła zrealizować wszystkie cele, które sobie stawialiśmy z punktu widzenia funkcjonowania sił zbrojnych. Natomiast mamy niepełne wydatkowanie, w szczególności w zakresie modernizacji technicznej. Oczywiście, uznajemy to za problem. Jest to problem, który chcemy rozwiązać. W kolejnych latach chcemy mieć o wiele bardziej skuteczne wydatkowanie środków w tym zakresie. Zaraz wrócę do modernizacji technicznej. Jeżeli chodzi o wydatki, to mieliśmy też oszczędności. Nie wydatkowano pewnych kwot w różnych grupach wydatków. Będą to mieli państwo pokazane w prezentacji.

Jeżeli chodzi o modernizację techniczną, to chciałbym powiedzieć, że 2012 r. był rokiem, w którym mieliśmy skutki podejmowanych decyzji dotyczących wycofania się z niektórych wcześniej realizowanych bez powodzenia programów, jak np. programu „Gawron", który był realizowany bez powodzenia przez całe lata. Są to jeszcze konsekwencje podejmowanych przez nas w pełni świadomie decyzji o rezygnacji z niektórych programów, które były wcześniej realizowane.

Kolejnym powodem niewykonania w pełni tych wydatków było to, że zawarte kontrakty nie zostały zrealizowane. Na realizację przez nas programu modernizacji technicznej duży wpływ mają podmioty, wykonawcy tych programów. Jako przykład chcę tu wskazać remont okrętów podwodnych, który jest realizowany z wielomiesięcznym opóźnieniem. *De facto* nie mamy już na to wpływu na tym etapie, po podpisaniu wiele miesięcy, czy już lat temu, tego programu, związanego z modernizacją okrętów. W tej chwili po prostu czekamy na efekty. Mieliśmy na to środki i zapłacilibyśmy za tę pracę, ale ta praca nie została wykonana. Powodem są opóźnienia w realizacji zadań.

I wreszcie, trzecia istotna sprawa to problem zaliczek. Proszę państwa, wykonanie budżetu w części dotyczącej modernizacji technicznej w 2012 było znacząco wyższe niż w 2011 r. Z rzeczowego punktu widzenia mieliśmy bardzo dobry wskaźnik w porównaniu do lat poprzednich, bo uporządkowaliśmy, czy jesteśmy na drodze do poważnego uporządkowania, kwestii przedpłat, zaliczek. Zaliczki zawsze stanowiły ważny, istotny element wykonania budżetu w punktu widzenia wydatkowania środków. Zaliczki z lat poprzednich na początku 2012 r. stanowiły kwotę około 2.600.000 tys. zł. Postanowiliśmy te zaliczki rozliczać i w trochę większym reżimie decydować o udzieleniu zaliczek czy przedpłat.

Najkrócej mówiąc, w 2012 r. udzieliliśmy tych zaliczek mniej. Zaliczki ogółem na koniec roku, te zaliczki z lat poprzednich i udzielone w 2012 r., były już poniżej 2.000.000 tys. zł. Wprowadziliśmy regulacje prawne określające przedpłaty. To był ich efekt. Nie chcieliśmy osiągnąć lepszego wskaźnika wykonania planu poprzez udzielanie zaliczek, poprzez przedpłaty. Nie chcieliśmy działać tylko na rzecz osiągnięcia lepszego wskaźnika. Jednak i tak – jak powiadam – 2012 r. był lepszy w stosunku do lat poprzednich, jeżeli chodzi o wartość rzeczową w zakresie programów modernizacji.

Biorąc pod uwagę te wszystkie czynniki wydaje się, a raczej jestem o tym przekonany, że rośnie udział programów wieloletnich w programie modernizacji technicznej. Z roku na rok jest on coraz większy. Zatem związanie środków jest większe. Trzeba uruchomić mniej programów, żeby mieć większe wykonanie. W związku z tym jesteśmy już w takim etapie, o który nam chodziło, żeby coraz większy udział w wydatkach w zakresie

modernizacji technicznej miały programy wieloletnie. To gwarantuje o wiele bardziej skuteczne wydatkowanie środków niż dotychczas. I tak będzie w latach następnych.

Jeżeli pan przewodniczący i państwo pozwolicie, to poprosiłbym o prezentację pana generała Sodolskiego a później, oczywiście, będziemy gotowi do dyskusji a w szczególności – do udzielenia odpowiedzi na pytania. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję. Pan generał Sodolski.

Dyrektor Departamentu Budżetowego MON gen. bryg. Grzegorz Sodolski:

Dziękuję. Panie przewodniczący, szanowni państwo> Budżet 2012 r. praktycznie przechodzi do historii. Tak, jak pan minister powiedział, realizowaliśmy wydatki i dochody. Tutaj, na tej sali, było wspomniane a w szczegółowej informacji, którą przedstawiliśmy szanownej Komisji, o realizacji budżetu zaznaczyliśmy, że dochody budżetowe zrealizowane przez Ministerstwo Obrony Narodowej były wyższe o ponad 100%. Powodem tego były przede wszystkim kary nakładane za nierzetelne wykonywanie umów zawartych z dostawcami na uzbrojenie i sprzęt wojskowy, jak również zwroty zaliczek udzielonych w latach poprzednich z powodu niemożności wykonania zobowiązań. Biorąc pod uwagę, że są to dochody niepodatkowe i trudno jest je przewidzieć, z tego względu nie zatrzymujemy się przy tym i nie bijemy się zbyt mocno w pierś a wręcz przeciwnie: w wyniku naszej działalności tylko i wyłącznie pomnażamy dochody budżetu państwa.

Plan wydatków na 2012 r. wynosił według ustawy budżetowej ponad 29.200.000 tys. zł. Ten plan po zmianach, czyli po jego zwiększeniu o środki wynikające z rezerw, urósł o 30.000 tys. zł. Z rezerw otrzymaliśmy środki na realizację wydatków w dwóch obszarach, czyli na implementację projektów pomocowych w Afganistanie (ponad 22.000 tys. zł) oraz na zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa z tytułu wypłat wynikających z ugód zawartych w 2012 r. dla członków rodzin ofiar katastrofy smoleńskiej ponad (7200 tys. zł). Zatem plan wydatków, który zamierzaliśmy zrealizować to 29.233.000 tys. zł. Plan ten został zmieniony dwunastokrotnie decyzjami ministra obrony narodowej i ponad trzydzieści razy decyzjami dyrektora Departamentu Budżetowego.

Realizacja wydatków wyniosła 27.824.800 tys. zł, co stanowi ponad 95% planu. Ujmując również wydatki obronne realizowane przez innych dysponentów, zrealizowane wydatki obronne państwa w 2012 r. to prawie 28.100.000 tys. zł. Szczegółowy opis zrealizowanych rodzajów wydatków został zamieszczony w informacji. Do tego, co powiedział pan minister Mroczek dodam, że w 2012 r. nie wystąpiły żadne czynniki zewnętrzne uniemożliwiające pełną realizację budżetu. To, że wydatki nie zostały w pełni zrealizowane, wynika z tego, że zadziałały przede wszystkim czynniki wewnętrzne. W wyniku tego minister dokonał blokady wydatków na kwotę 842.000 tys. zł, na mocy czterech decyzji, które zostały podjęte w październiku, w listopadzie i w grudniu 2012 r. Oprócz tego, dysponenci realizujący wydatki nie pobrali w pełnej wysokości środków na realizację zadań, ponieważ w końcu roku nie wystąpiła potrzeba dokonania takich płatności.

Zasilanie w środki budżetowe, niezbędne do realizacji wydatków, przebiegało zgodnie z harmonogramem, zgodnie z planem. Nie wystąpiły żadne perturbacje dlatego, że w odpowiednim czasie i w odpowiedniej wysokości otrzymaliśmy żądane środki na regulowanie zobowiązań. Na koniec 2012 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne z wyjątkiem drobnej kwoty – dokładnie 976 zł – z tytułu dwóch faktur, które wpłynęły dopiero w styczniu 2013 r. Plan Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, jako element brany również pod uwagę i oceniany, został wykonany w 30%. Na planowane przychody w 2012 r. wraz z pozostałościami w wysokości 168.000 tys. zł, wykonanie zostało zrealizowane na poziomie prawie 58.000 tys. zł. Stan Funduszu na koniec 2012 r. wyniósł 111.000 tys. zł czyli był praktycznie w takiej wysokości, jaką zamierzaliśmy pozostawić w ustawie budżetowej na 2013 r.

Panie przewodniczący, szanowni państwo. Realizacja wydatków – jak powiedziałem – nie napotkała zewnętrznych problemów. Problemy wynikały przede wszystkim z realizacji zadań ujętych w centralnych planach rzeczowych. Dlatego minister obrony narodowej podjął decyzję o dokonaniu w odpowiednim czasie stosownych blokach. Budżet Ministra Obrony Narodowej za 2012 r. został również poddany szczegółowemu badaniu

przez Najwyższą Izbę Kontroli. Pan dyrektor Zająkała przedstawi wnioski z tej kontroli. Dodam tylko, że ocena Najwyższej Izby Kontroli była pozytywna z nieprawidłowościami. Najwyższa Izba Kontroli zdefiniowała trzy wnioski pokontrolne, które w całości przyjmujemy i będziemy realizować. Dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo. Pan dyrektor Zająkała.

P.o. dyrektora Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli Marek Zająkała:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo, jak powiedział przed chwilą pan generał Sodolski, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonanie budżetu państwa w części 29 – Obrona narodowa, oraz wykonanie planu finansowego Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych. Kontrolę przeprowadzono w Ministerstwie Obrony Narodowej oraz dziewięciu jednostkach budżetowych Ministerstwa Obrony Narodowej.

Ta ocena, czyli ocena pozytywna z nieprawidłowościami, wynikała z trzech przesłanek. Po pierwsze – z analizy porównawczej danych o dochodach budżetowych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych Rb-27 sporządzonych przez kontrolowane jednostki oraz z kontroli windykowania należności budżetowych. Wynikała również z kontroli planowania i realizacji wydatków. Skontrolowana przez Najwyższą Izbę Kontroli pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności kwota wydatków wyniosła prawie 4.500.000 tys. zł, co stanowi blisko 16% wydatków wykonanych w części 29. Uwzględniono ponadto badania analityczne ksiąg rachunkowych oraz sprawozdawczości budżetowej kontrolowanych jednostek.

Dochody budżetowe, określone w ustawie na 2012 r. na kwotę niecałych 87.000 tys. zł, zostały zrealizowane w kwocie dwukrotnie większej. O tym już była mowa. Nasze zastrzeżenie nie dotyczy wysokości dochodów, ale nietrafności planowania. Był to trzeci rok z kolei, kiedy wykonanie znacząco odbiegało od przyjętego planu. Stąd zwracamy uwagę na potrzebę dokładniejszego planowania dochodów. Wykonanie wydatków wyniosło 27.825.000 tys. zł, tj. 95,2% planu po zmianach. W porównaniu do wykonania wydatków w 2011 r. było ono wyższe o ponad 5%.

Kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie planowania i realizacji wydatków, które polegały na trzech – w naszym przekonaniu – negatywnych sytuacjach. Po pierwsze – była to niecelność planowania wydatków na realizację części zadań nieprzygotowanych, a ujętych w planach rzeczowych, a w szczególności w planie modernizacji technicznej. W tym planie zablokowano wydatki, ze względu na nadmiar środków, na łączną kwotę ponad 444.000 tys. zł. Zrezygnowano ponadto z zasileń w środki zaplanowane na finansowanie zadań ujętych w planie modernizacji technicznej na kwotę blisko 490.000 tys. zł. Nieprzygotowane w 2012 r. były także zadania ujęte w planie modernizacji technicznej, które realizowano tylko pod względem finansowym, tj. poprzez udzielanie zaliczek.

Udzielanie zaliczek było niezgodne z § 15 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej stanowiącym, że kierownik jednostki budżetowej może udzielać zaliczki wyłącznie w zakresie określonym w odrębnych przepisach. W 2012 r. brak było przepisów stanowiących podstawę prawną do udzielania zaliczek na poczet realizacji zakupów inwestycyjnych. Inspektorat uzbrojenia, główny realizator planu modernizacji technicznej, wpłacił w ubiegłym roku zaliczki na poczet realizacji zakupów uzbrojenia i sprzętu na łączną kwotę 1.219.000 tys. zł, z których w 2012 r. nie rozliczono na skutek braku dostaw zaliczek na kwotę 856.000 tys. zł.

Druga nieprawidłowość dotyczyła również ujmowania wydatków budżetowych na pokrycie kosztów funkcjonowania urzędu pod nazwą Ministerstwo Obrony Narodowej w planie finansowym Departamentu Administracyjnego, tj. komórki organizacyjnej tego urzędu i w planach finansowych innych jednostek budżetowych oraz ponoszenia tych wydatków przez ww. departament i jednostki budżetowe, co jest niezgodne z art. 11 ustawy o finansach publicznych. Ponadto nieprawidłowości dotyczyły nieprzekaza-

nia do dnia 25 października 2011 r. dowódcy garnizonu Warszawa jako dysponentowi budżetu państwa drugiego stopnia, informacji o całej planowanej kwocie wydatków Dowództwa Garnizonu Warszawa, co stanowiło naruszenie przepisów art. 143 ustawy o finansach publicznych. Chodziło tu o kwotę niespełna 300.000 tys. zł.

W zakresie wykonania planu finansowego Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych nieprawidłowości dotyczyły głownie niskiej realizacji zadań. Zrealizowano dwadzieścia osiem z pięćdziesięciu trzech zaplanowanych zadań, na które wydatkowano blisko 57.000 tys. zł, tj. o ponad 111.000 tys. zł mniej niż zakładano w planie. I ostatnia kwestia. Nieprawidłowości dostrzegliśmy również w utrzymywaniu wysokiego stanu środków pieniężnych na rachunku Funduszu, który na koniec ubiegłego roku wynosił ponad 115.000 tys. zł i był wyższy o ponad 13% w porównaniu ze stanem środków na koniec 2011 r. To są najbardziej istotne kwestie, które stwierdziliśmy w naszym postępowaniu kontrolnym. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo panu dyrektorowi. Czy pani posłanka Szydłowska chciałaby teraz zabrać głos?

Poseł Bożena Szydłowska (PO) – spoza składu Komisji:

Nie. Nie mam uwag.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Jeszcze nie? Tak? Dziękuję bardzo. Pan przewodniczący Łuczak.

Poseł Mieczysław Marcin Łuczak (PSL):

Panie przewodniczący, panie ministrze, panie i panowie posłowie, szanowni państwo. Dziś obradowała podkomisja stała do spraw budżetu, infrastruktury i zaopatrzenia wojska. Pozwolę sobie przedstawić państwu tylko projekt opinii Komisji ze względu na to, że – moim skromnym zdaniem – omawianie tego, co było na posiedzeniu podkomisji, jest zbyteczne.

Pozwolę sobie przedstawić projekt opinii Komisji: „Komisja Obrony Narodowej dla Komisji Finansów Publicznych w sprawie wykonania budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2012 r. uchwalona na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2013 r.

Komisja Obrony Narodowej pozytywnie ocenia wykonanie budżetu resortu obrony narodowej za 2012 r. w części 29 – Obrona narodowa. Za priorytety w finansowaniu zadań w 2012 r., podobnie jak w latach poprzednich, w resorcie obrony narodowej przyjęto: szkolenie wojsk, zakupy i remonty uzbrojenia, zakupy sprzętu wojskowego, inwestycje budowlane i remonty infrastruktury perspektywicznej. Stojące przed resortem obrony narodowej w 2012 r. zadania zostały zrealizowane. Istotny wpływ na wykonanie zadań miała realizacja budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2012 r., która przebiegała bez zakłóceń ze strony czynników zewnętrznych.

Plan dochodów resortu obrony narodowej na 2012 r. wyniósł 86.900 tys. zł a ich realizacja na koniec roku ukształtowała się na poziomie 174.500 tys. Wydatki budżetowe Ministerstwa Obrony Narodowej w części 29 – Obrona narodowa, określone w ustawie budżetowej na 2012 r., ustalono w wysokości 29.203.200 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2012 r. realizacja planu wydatków resortu obrony narodowej po zmianach – 29.233.400 tys. zł – wynosiła 27.824.800 tys. zł, tj. 95,2 %. Z niezrealizowanej kwoty 1.408.600 tys. zł dysponenci nie wydatkowali środków budżetowych na kwotę 566.500 tys. zł, natomiast na kwotę 842.100 tys. zł dokonano blokady wydatków, w trybie określonym w art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r., o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.).

Minister obrony narodowej wydał cztery decyzje o blokowaniu wydatków na łączną kwotę 842.100 tys. zł. Główne obszary blokowanych wydatków to m.in. centralne plany rzeczowe – 559.100 tys. zł, w tym Plan Modernizacji Technicznej – 444.800 tys. zł, Centralny Plan Inwestycji Budowlanych – 54.500 tys. zł, Centralny Plan Inwestycji Budowlanych realizowany w ramach NSIP – 34.800 tys. zł, Centralny Plan Remontów Nieruchomości – 6900 tys. zł, Plan Zakupu Środków Materiałowych – 18.100 tys. zł oraz obszar dwunastomiesięcznych uposażeń – 109.200 tys. zł i należności pieniężnych

wypłacanych żołnierzom wyznaczonym do pełnienia służby poza granicami państwa – 63.900 tys. zł. W ogólnej kwocie blokady ponad 113.000 tys. zł stanowiły oszczędności powstałe w związku z korzystnymi rozstrzygnięciami przetargowymi.

W związku z brakiem możliwości rzeczowej realizacji zadań dysponenci środków budżetowych nie pobrali środków budżetowych w kwocie 537.200 tys. zł, w tym 486.600 tys. zł stanowiły środki niepobrane na udzielenie zaliczek na wykonanie umów zawartych z kontrahentami, których realizacja przypadała na 2013 r. Wydatki majątkowe, tj. inwestycje budowlane i zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych, wydatki na współfinansowanie programów inwestycyjnych NATO i Unii Europejskiej oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych zaplanowane w ustawie budżetowej na 2012 r. w wysokości 7.137.800 tys. zł, po zmianach 7.037.000 tys. zł, zrealizowano w 86,9%, co stanowi 22% ogółu zrealizowanego budżetu, zachowując przy tym wymogi zapisu art. 7 ust. 3 ustawy modernizacyjnej.

Na wypłaty świadczeń dla osób fizycznych wraz z pochodnymi wydatkowano 6.921.800 tys. zł a ich udział w zrealizowanym budżecie Ministerstwa Obrony Narodowej wynosił 24,9%. Przeciętne zatrudnienie żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy, po wyłączeniu Służby Wywiadu Wojskowego, ukształtowało się w wojskowych jednostkach budżetowych na poziomie 93.236, co stanowiło 96,3% ich stanu zaplanowanego w decyzji budżetowej na 2012 r. W 2012 r. zwolniono z zawodowej służby wojskowej 5582 żołnierzy, co stanowi 124% planowanej ich liczby, która wynosiła 4500 osób. Ponadto po decyzjach personalnych pozostawało 1122 żołnierzy, dla których termin zwolnienia przypada w 2013 r.

Niepełne wykonanie zaplanowanych stanów osobowych żołnierzy i funkcjonariuszy było wynikiem szczególnie wysokiej liczby zwolnień i wypowiedzeń z zawodowej służby wojskowej w 2011 r. Ponadto, wpływ na niższe niż zaplanowano zatrudnienie miały przedłużające się procedury powoływania z rezerwy kandydatów do korpusu szeregowych zawodowych m. in. na skutek wydawanych orzeczeń przez wojskowe komisje lekarskie i sprawdzania niekaralności. W 2012 r. przeciętne zatrudnienie pracowników wojska wyniosło 44.569 osób, tj. 96,2% ich stanu zaplanowanego przez dysponentów. Kształtowanie sie wysokości przeciętnego zatrudnienia pracowników wynikało z realizacji decyzji nr 88/MON ministra obrony narodowej z dnia 24 marca 2010 r., w sprawie zatrudnienia i funduszu wynagrodzeń pracowników resortu obrony narodowej, określającej zatrudnienie bazowe pracowników na dzień 1 stycznia 2013 r. na nieprzekraczalnym poziomie 45.237 osób.

Dodatkowym źródłem finansowania wydatków obronnych jest fundusz celowy pn. Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych. Plan finansowy Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych w 2012 r. obejmował pozostałość środków z ubiegłego roku w wysokości 108.800 tys. zł, kwotę przychodów w wysokości 59.400 tys. zł oraz planowane wydatki na poziomie 168.200 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2012 r. z planowanych przychodów na konto Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych wpłynęła kwota 70.200 tys. zł, tj. 118,2% planu, głównie z tytułu wpłat z Agencji Mienia Wojskowego – 64.100 tys. zł. Wydatki Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych wyniosły 57.800 tys. zł, tj. 34,4% planu. Niewykorzystane w 2012 r. środki w wysokości 114.100 tys. zł przesunięto do realizacji w roku następnym.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonanie budżetu w 2012 r. w części 29 – Obrona narodowa. Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniu pokontrolnym .sformułowała pięć wniosków i uwag. Ostatecznie, po uwzględnieniu treści uchwały nr 48/2013 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli z dnia 5 czerwca 2013 r. podjętej w wyniku złożenia przez ministra obrony narodowej zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 25 kwietnia 2013 r., sformułowano trzy wnioski, w których Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie skutecznych działań na rzecz efektywnej realizacji planów rzeczowych, w tym poprzez zapewnienie pełnego przygotowania dokumentacyjnego zadań ujmowanych w tych planach w zakresie wymagań i rozpoznania możliwości realizacji przed podjęciem decyzji o finansowaniu, o podjęcie działań na rzecz zorganizowania gospodarki finansowej jednostki budżetowej pn. Ministerstwo Obrony Narodowej – urząd, zapewniającej

obsługę jej działalności rzeczowej stosownie do postanowień art. 11 ust. 1 w związku z ust. 3 ustawy o finansach publicznych oraz zwiększenie nadzoru w zakresie weryfikacji operacji gospodarczych przed i po ich zaksięgowaniu, o czym mówił pan dyrektor.

Komisja, uwzględniając ocenę Najwyższej Izby Kontroli – pozytywną z zastrzeżeniami – również pozytywnie z zastrzeżeniami opiniuje informację o realizacji budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2012 r.”.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo panu przewodniczącemu. Otwieram dyskusję. Proszę bardzo, pan poseł Zaborowski.

Poseł Zbyszek Zaborowski (SLD):

Dziękuję bardzo. Mamy tu ważne stwierdzenie w tej opinii Komisji, że realizacja budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2012 r. przebiegła bez zakłóceń ze strony czynników zewnętrznych. Jak rozumiem, to nie interweniował minister Rostowski. Czy chodzi tu o jakieś katastrofy lub inne nagłe zdarzenia? Nie wiem, o co dokładnie tu chodzi pomimo tego, nie wykonano budżetu na kwotę 1.408.000 tys. zł. W sytuacji, kiedy – jak napisano – nie było zakłóceń zewnętrznych, jest to dosyć poważne niewykonanie sięgające prawie 5% wydatków budżetu. Wydaje się, panie ministrze, że warto wymienić te powody w sposób bardziej czytelny. Pan minister zechciał wspomnieć o tym, że były opóźnienia w dostawach. Być może pan minister mógłby wymienić te szczególne problemy, które wystąpiły w dostawach i których firm, których największych zamówień to dotyczyło. Skąd się wzięły te problemy? Jakie wnioski na przyszłość panowie wyciągnęli realizując zamówienia dotyczące modernizacji sił zbrojnych?

Druga kwestia, to stany osobowe. Tutaj plan przekroczono znacząco. Planowano zwolnić do cywila 4500 żołnierzy a zwolniono 5582 żołnierzy czyli o 1082 żołnierzy powyżej planu. Do tego, jak wyliczyłem, 1122 decyzje odłożono w skutkach finansowych na bieżący rok. Czy poproszono żołnierzy o pozostanie? Czy podjęto decyzje, ale stwierdzono, że nie ma pieniędzy, więc odejdą oni w następnym roku? Jaka tu jest zagadka? Efekt był taki, że w wojskowych jednostkach budżetowych było 93.236 żołnierzy czyli 96% stanu zaplanowanego w decyzji budżetowej. A więc Skarb Państwa też miał istotne oszczędności z uwagi na to, że stany osobowe, również z tego powodu, iż nie przyjęto odpowiedniej liczby żołnierzy szeregowych, nie zostały wykonane.

To wszystko dzieje się w sytuacji, kiedy rozmaite środowiska kwestionują wskaźnik w wysokości 1,95% Produktu Krajowego Brutto na wydatki armii. Otwarte jest pytanie, czy faktycznie wskaźnik w wysokości 1,95% Produktu Krajowego Brutto jest potrzebny? I pytanie do pana ministra. Ile realnie wydaliśmy na siły zbrojne, na dział – Obrona narodowa? Jaki procent Produktu Krajowego Brutto Polska wydała realnie w ubiegłym roku budżetowym? Bardzo proszę o odpowiedź na te pytania. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Jeszcze sekundę. Panie ministrze, jak zawsze zabiorą głos trzy osoby. Wtedy poproszę pana o odpowiedź. W tej chwili pan poseł Jach.

Poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący. Panie ministrze, jak gdyby kontynuując pytania, które zadał przed chwilą pan poseł Zaborowski, chciałbym, żeby pan rozwinął bardziej kwestie niewykonania budżetu na kwotę prawie 1.500.000 tys. zł. Jest to sprawa, która jest bardzo poważna. Przy tak ambitnym programie modernizacji sił zbrojnych, jaki ministerstwo przedstawiło w grudniu ubiegłego roku, który przyjęto w grudniu a także wobec istniejących już dużych opóźnień w realizacji dużych programów modernizacyjnych, co prezentowano nam na posiedzeniu wyjazdowym posiedzeniu Komisji w Gdyni, budzi to moje poważne obawy, co do realizacji tego programu. Wiążą się one nie tylko z tym, że ten program może nie zostać zrealizowany. To jest również bardzo ściśle związane z kondycją polskiego przemysłu obronnego.

Dlatego, panie ministrze, naprawdę chciałbym prosić o jasne postawienie sprawy. Czy są jakieś naciski z Ministerstwa Finansów odnośnie do nierealizowania budżetu,

oczywiście, po stronie wydatków? Jakie ministerstwo ma zamiar podjąć działania, żeby w kolejnych latach, w tym również w 2013 r., bo też zapowiadają się oszczędności, te wydatki – szczególnie dotyczące modernizacji sił zbrojnych – były realizowane zgodnie z planem? Panie ministrze, czy w ministerstwie przeprowadzono analizę, jak to się stało? Jaka jest przyczyna, skoro nie ma przyczyn zewnętrznych, które spowodowały to niewykonanie? Czy w ministerstwie prowadzi się badania tego, co nie tak, jak należy, funkcjonuje w ministerstwie, że nie została zrealizowana dość duża kwota wydatków?

Chciałbym jeszcze zapytać o sprawę dotyczącą kwestii kadrowych. Ja wiem, że zwiększona liczba odejść w ubiegłym roku niewątpliwie była spowodowana ustawą emerytalną. Natomiast, czy w ministerstwie uzupełniono już braki spowodowane tymi odejściami? Oczywiście, chodzi o braki ilościowe, bo na uzupełnienie braków jakościowych trzeba będzie trochę poczekać. Czy te braki są już uzupełnione? Czy będą uzupełniane i ewentualnie kiedy? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo. Teraz pan przewodniczący Wziątek. Potem poproszę o odpowiedź. Następnie, po tej odpowiedzi, głos zabierze pan poseł Dorn. Proszę bardzo, pan przewodniczący Wziątek.

Poseł Stanisław Wziątek (SLD):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, panie ministrze, panowie generałowie, szanowni państwo. Przyznam, że nie pamiętam takiej sytuacji, żebyśmy przy tak ogromnych potrzebach wojska mieli wykonanie budżetu w wysokości 95,2%. To jest sytuacja nadzwyczajna, ponieważ wszyscy jednomyślnie, ponad podziałami politycznymi, mówiliśmy o potrzebie zagwarantowania środków finansowych na funkcjonowanie polskiej armii i na modernizację polskiej armii. To niewykonanie, tak wielkie, jest rzeczywiście poruszające. Dlatego warto rzeczywiście poznać przyczyny tego, dlaczego aż tak duże środki nie zostały wykorzystane.

Szczególnie interesuje mnie problem dotyczący wydatków na modernizację techniczną. Panie ministrze, według przedstawionej informacji na modernizację techniczną nie wykorzystano 14% środków. Nie mogą to być wyłącznie pojedyncze przypadki dotyczące zmiany decyzji. Sądzę, że są to po prostu nieprzygotowane działania dotyczące zamówień dla armii. Warto zastanowić się, czy ten system zamówień i sposób przygotowywania procedur przetargowych są właściwie prowadzone. Nasze ponadpolityczne wysiłki pójdą na marne, jeżeli nie będzie skuteczności przy wykorzystaniu środków. Jeżeli wiemy, na co chcemy te środki wydać, to powinniśmy także umieć, potrafić to zrobić.

Szczególny przypadek dotyczy nieprawidłowości. Dane na ten temat są zawarte w informacji Najwyższej Izby Kontroli. Panie ministrze, jest to m.in. (ta kwestia mnie interesuje) niska realizacja zadań. Zrealizowano dwadzieścia osiem zadań z pięćdziesięciu trzech zaplanowanych. Mówię o ogólnej ocenie i o uwagach związanych z nieprawidłowościami wykonania budżetu w informacji Najwyższej Izby Kontroli. Jest to na str. 11 sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli. Na pięćdziesiąt trzy zadania wykonano dwadzieścia osiem zadań. I moje pytanie. Dlaczego? Co się stało? To jest niebywałe. Na pięćdziesiąt trzy zadania wykonano tylko dwadzieścia osiem zadań… Jest to taka rzecz, nad którą trudno jest przejść do porządku.

Chciałbym skierować do pana ministra także moje pytanie odnoszące się do wynagrodzeń, zarówno żołnierzy zawodowych, jak i pracowników wojska. Wykonanie w tym zakresie wynosi 97,1%. A więc pozostały środki i nie dokonano żadnych podwyżek. Za każdym razem słyszeliśmy tu deklaracje, że byłaby taka gotowość, gdyby były środki finansowe zwłaszcza, jeśli chodzi o pracowników wojska. W związku z tym pytam: mieliście środki finansowe, dlaczego nie zrobiono żadnych korekt w wynagrodzeniach?

Ostatnie pytanie dotyczy Narodowych Sił Rezerwowych. Gdyby pan minister zechciał wskazać aktualny stan gotowości Narodowych Sił Rezerwowych i wykorzystania środków na ten cel a także ukompletowania, zgodnie z wcześniejszymi założeniami. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo. Pan minister Mroczek.

Sekretarz stanu w MON Czesław Mroczek:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, dziękuję. Ja w swoim wystąpieniu nie uciekałem od tego tematu. Wprost przeciwnie, sam go podniosłem. Wydaje mi się, że przedstawiłem go w sposób dosyć wyczerpujący. Oczywiście, jest to dosyć ważne zagadnienie. Spróbuję to zrobić jeszcze raz, może w sposób pełniejszy niż poprzednio.

Proszę państwa. Na wstępie chcę zauważyć, że wykonanie w zakresie modernizacji technicznej w 2012 r. było wyższe niż w latach poprzednich, pomimo tego, że nie było pełne. Powiedziałem też, że zatem biorąc pod uwagę fakt, iż zaangażowanie zaliczek było mniejsze niż w latach poprzednich i to zdecydowanie mniejsze, to rzeczowo wykonaliśmy ją w znacznie większym zakresie. To jest wiadomość pozytywna przy tej wiadomości negatywnej, że planu nie wykonaliśmy w całości. Zresztą zaraz powiem o tym, czy mieliśmy skuteczne narzędzia. Czy w latach poprzednich w siłach zbrojnych funkcjonowało skuteczne narzędzie w zakresie wykonywania planów rzeczowych modernizacji technicznej? Nie. Ten system, tę instytucję, to narzędzie budujemy. Gdyby było to by działało. Nie było go. W związku z tym zaraz powiem, na czym polega budowa tego skutecznego narzędzia pełnej realizacji planów modernizacji technicznej, ale najpierw odniosę się do 2012 r.

Proszę państwa, mówiłem, że na to niewykonanie, które w skali bezwzględnej sięga blisko 1.000.000 tys. zł, składały się, po pierwsze – nasze świadome decyzje o rezygnacji z niektórych programów, które były dedykowane do wykonania właśnie w 2012 r. Wskazywałem tutaj m.in. program „Gawron”, od którego wcześniej odstąpiliśmy a konsekwencje dotyczyły właśnie 2012 r. Program pozyskania samolotu szkolenia zaawansowanego AJT. To też jest nasze świadome odstąpienie od pomysłu na pozyskanie samolotu szkolno-bojowego. Zdecydowaliśmy, że nie będziemy kupować samolotów szkolno-bojowych. Będziemy kupować samolot szkolny, jedynie szkolny, a nie samolot w wersji podwójnej. Wskazując na to, że na świecie *de facto* nie ma samolotów szkolno-bojowych, będziemy kupować to, co jest. Tu znalazłyby się jeszcze inne przykłady wskazujące na świadome odejście od programów, co do których uznaliśmy, że nie można ich realizować. Jest to oczywisty skutek. Bierzemy za to odpowiedzialność. Na to składają się poważne kwoty.

Po drugie – niewykonanie wcześniej podpisanych umów, w tym nawet umów wieloletnich. Podawałem przykład niewywiązania się przez naszą stocznię z remontu okrętów podwodnych. Nie mamy na to wpływu. Jesteśmy związani umową. Zostaliśmy postawieni w takiej sytuacji, że będziemy naliczać kary. To będzie później wpływać na dochody, ale nie chcielibyśmy mieć tych dochodów. Chcielibyśmy mieć zrealizowane zadania. To jest drugi powód. Pierwszy – to świadome odejście od niektórych programów, drugi – to niewywiązywanie się dostawców z umów.

Po trzecie, uwzględniamy to, co jest zarzutem, czy negatywnym przejawem naszej działalności, a mianowicie to, że okazało się, iż w części niektóre programy nie były przygotowane. Była część programów nieprzygotowanych. Jednak nie jest to powód, który powinien być na tym miejscu. Na tym miejscu chciałbym wymienić obiektywne trudności z przeprowadzeniem kilkuset programów, bo tyle programów realizujemy w trakcie roku, z przeprowadzeniem procedur przetargowych, bądź innych postępowań konkurencyjnych związanych z wyłonieniem wykonawców. Proszę państwa, to jest ocena ogólna odnosząca się do zbudowania skutecznej instytucji, czy skutecznego narzędzia w zakresie realizacji planów modernizacyjnych. Skutecznie, w 98-99% (a jeżeli do tego dojdziemy, to będzie to idealny wskaźnik) będziemy wykonywać nie budżet w części 29, ale plan modernizacji technicznej, jeżeli większość wydatków będzie wynikać z programów wieloletnich. Jeżeli co roku będziemy jak gdyby rozpoczynać wszystko od początku, to w okresie jednego roku nie będziemy w stanie przeprowadzić znaczących programów.

W związku z tym to, co uruchomiliśmy w ciągu tych dwóch lat, to są programy wieloletnie. Jeżeli w perspektywie programy wieloletnie w kolejnych latach będą stanowić do 70% wydatków na modernizację techniczną, to te 30% – z punktu widzenia jednego roku – będziemy w stanie przeprowadzić. Przy czterystu, pięciuset programach, które realizujemy, niech w trzech czy pięciu przypadkach dojdzie między dostawcami, czy wykonawcami do zasadniczego sporu a zablokują nam procedury wyłonienia wyko-

nawcy. Nie jesteśmy w stanie w stu procentach przeprowadzić ponad czterysta zamówień. To wymieniłbym na trzecim miejscu. Wreszcie, na czwartym miejscu byłyby programy, które nie były dostatecznie przygotowane, ale tych nie ma za dużo.

No i wreszcie zaliczki. To bardzo istotny powód, który powinienem umieścić gdzieś wcześniej. Nie chcieliśmy zwiększać zaliczek. Powiedziałem wyraźnie, że chcieliśmy je zmniejszać. Gdybyśmy chcieli podciągnąć ten wskaźnik, żeby wyglądał dużo lepiej, to 1.000.000 tys. zł przekazalibyśmy w formie przedpłat, jak bywało w latach poprzednich. Wtedy wskaźnik byłby dobry i wszystko byłoby w porządku. Uważamy, że to nie byłoby w porządku. To znaczy, nie będziemy uruchamiać środków finansowych tylko dlatego, żeby osiągnąć wskaźnik realizacji. Przedpłaty muszą wynikać z określonej polityki w stosunku do dostaw określonego sprzętu i uzbrojenia.

Podałem przyczyny. Proszę państwa, dla nas kluczową rolą, po uporządkowaniu różnych innych obszarów działalności Ministerstwa Obrony Narodowej jest doprowadzenie do sytuacji, w której zbudowane będzie skuteczne narzędzie, czy skuteczny system pozyskiwania sprzętu i uzbrojenia. Wydaje się, że w tej chwili jesteśmy na dobrej drodze. To znaczy, nie wydaje się – jestem o tym przekonany. Rok 2012 był lepszy w stosunku do 2011 r. Uruchamiając kolejne programy wieloletnie, w tym ambitne programy przekraczające dwa czy trzy lata, programy naprawdę wieloletnie, np. na dziesięć lat, zbudujemy system skutecznej realizacji programów modernizacyjnych.

Stany osobowe. Proszę państwa, pan poseł Zaborowski i pan poseł Jach, a w szczególności pan poseł Jach zechciał sformułować takie wyrażenie, że 2012 r. charakteryzował się zwiększoną liczbą odejść z wojska. Proszę państwa, my w ubiegłym roku osiągnęliśmy wielki sukces. Zahamowaliśmy odejścia z wojska. W zasadzie wrośliśmy do takiego poziomu, który jest uznawany za rzecz naturalną, czyli do ruchu kadrowego, czy odejść na poziomie około 3%. Są tutaj mylone pojęcia dotyczące samych decyzji i wypowiedzeń czyli decyzji o rozwiązaniu stosunku służbowego. Złożone wypowiedzenie realizuje się przez sześć miesięcy.

Najkrócej mówiąc, odejście z wojska, to przede wszystkim oświadczenie woli samego żołnierza o odejściu. Pan generał Sodolski podpowiada mi, że aż w dziewięćdziesięciu procentach są to decyzje samych żołnierzy, tylko w dziesięciu procentach są to inne przyczyny, leżące po stronie organu kadrowego, po stronie wojska. To znaczy, że rozwiązanie stosunku służbowego następuje z naszej inicjatywy. To żołnierze decydują i nie muszą tego z nami uzgadniać. Odejście z wojska nie jest związane ze zgodą przełożonego. Po prostu żołnierz składa oświadczenie o odejściu i odchodzi niezależnie od tego, czy posiada uprawnienia emerytalne czy też nie. W 2011 r. odeszło ponad 6 tys. żołnierzy, a w 2012 r. – 4,5 tys. Jest to radykalne obniżenie. Mam nadzieję, że tę tendencję utrzymamy. Te już blisko sześć miesięcy obecnego roku wskazuje na to, że w 2013 r. będziemy mieli odejścia w granicach 3%, a być może nawet mniej. Nie chcę zapeszać, ale na razie jest lepiej niż było w roku poprzednim, który był bardzo dobry z tego punktu widzenia. To tyle.

Oczywiście, nie uzupełniliśmy stanów i z tego tytułu były też oszczędności, jeżeli chodzi o świadczenia osobowe czyli uposażenia i pochodne od uposażeń. Proszę państwa, było mniej odejść, w związku z tym było mniej odpraw mieszkaniowych. Skutki są oczywiste. W związku z tym mieliśmy też oszczędności na świadczeniach osobowych, których nie mogliśmy wcześniej przenieść, bo musieliśmy je mieć do końca roku. Pozostały wolne środki w wysokości 300.000 tys. zł w różnych świadczeniach, związanych z mniejszymi odejściami i nieuzupełnieniem stanów osobowych do planowanego poziomu. Taki był efekt.

Z kolei, pan przewodniczący Wziątek sformułował takie wyrażenie, że resort deklarował, czy stwierdzał gotowość do realizacji podwyżek, gdyby były środki. Panie przewodniczący, proszę państwa, podwyżki uposażeń nie zależą od decyzji resortu, czy ministra obrony narodowej. Minister obrony narodowej Tomasz Siemoniak mocno zaangażował się w 2011 r. w to, żeby przekonać rząd w sprawie podwyżek dla żołnierzy i wszystkich służb mundurowych i to poszło. Skutki tych podwyżek z 2012 r. są, oczywiście, w obecnym roku. Minister obrony narodowej nie może zwiększyć uposażeń i wynagrodzeń własną decyzją, gdyż te kwestie są rozstrzygane w ustawie budżetowej. Pan generał Sodolski podpowiada mi, że jest to, oczywiście, za wolą Sejmu.

Panie przewodniczący, proszę państwa, chcę jednak powiedzieć, że wprowadzamy, że będzie zwiększenie kwot na uposażenia, gdyż przywracamy w wojsku system motywacyjny. Przywróciliśmy dodatek za klasy kwalifikacyjne czyli w ogóle pojęcie klas kwalifikacyjnych. To będą określone środki. To pozostaje w kompetencjach ministra obrony narodowej. Chcemy zbudować system motywacji, również tej materialnej. To sprawdziło się w wojsku w latach poprzednich. Mam nadzieję, że sprawdzi się i teraz. Nie ma powodu, żeby sądzić, że może być inaczej. To będzie oznaczało przyrost czyli zwiększenie kosztów w tym zakresie i przyrost, jeżeli chodzi o świadczenia indywidualne dla żołnierzy. To tyle, jeżeli chodzi o te trzy pytania. Dziękuję bardzo.

Poseł Zbyszek Zaborowski (SLD):

Jeszcze wskaźnik Produktu Krajowego Brutto.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Sekundeczkę. To już później, jako drugie pytanie. W tej chwili pan poseł Dorn, proszę. Następnie pan poseł Seliga.

Poseł Ludwik Dorn (SP):

Najpierw pewna uwaga w dyskusji. Pan poseł Wziątek wyszedł, ale to jest tak, że przecież wiadomo było, jeśli chodzi o niewykonanie budżetu, to w znacznej części chodziło o „Gawrona” i o samolot LIFT czyli o rezygnację z tego. Ta sprawa stawała na przełomie 2011 i 2012 r., ale ja sobie nie przypominam, żeby pan poseł Wziątek rezygnację z tych przetargów wtedy oprotestowywał.

Natomiast ja mam dwa pytania do pana ministra. Po pierwsze – pan minister powiedział, że w 2012 r. udział wydatków na modernizację związanych programami wieloletnimi wzrósł w stosunku do lat poprzednich. Pytanie: o ile wzrósł i ile wynosi? Natomiast, jest druga kwestia, związana z Funduszem Modernizacji Sił Zbrojnych. Pan przewodniczący Wziątek przytoczył dane zawarte w raporcie Najwyższej Izby Kontroli, że na pięćdziesiąt trzy zadania zrealizowano tylko dwadzieścia osiem. Jeszcze gorzej to wygląda, jeżeli weźmiemy pod uwagę udział procentowy od kwoty – nie zrealizowano 62%. W bardziej szczegółowych materiałach Najwyższej Izby Kontroli są przedstawione wyjaśnienia Departamentu Budżetowego MON i Zarządu P-8 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, że to się wiąże ze sposobem finansowania, gdyż kiedy indziej jest planowanie wydatków a kiedy indziej są środki, ale nic złego z tego nie wynika, gdyż są to środki niebudżetowe i niewygasające, jak to w funduszu. Przechodzą na następny rok, więc wszystko jest w największym porządku.

Panie ministrze, nie bardzo chce mi się uwierzyć w to, że jeżeli mamy planowanie a potem rozliczanie planowania, które wskazuje absolutną fikcję, to znaczy, że w 2/3 jest to fikcyjne i to rok w rok. Tak to leci i nikt się tym nie przejmuje. Ponieważ środki przechodzą, bo nie ma tu już tej gilotyny, że nie ma już wydatków niewygasających, to nic złego w tym nie ma. W związku z tym pytanie: a co minister zamierza z tym zrobić, jeżeli uważa, że należy coś zrobić? Być może będzie to wymagało nowelizacji ustawy. Może minister podziela pogląd, że wprawdzie planowanie nie ma związku z wykonaniem wydatków, ale nic złego z tego nie wynika, bo te pieniądze nie przepadają. Ja jednak uważam, że racjonalne planowanie wydatków i ich kontrola jest pewną wartością samoistną, polepszającą racjonalność i skuteczność ich efektów. To są te dwa pytania.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo panu posłowi. Pan poseł Seliga. Ja bym prosił o w miarę krótkie wypowiedzi, bo coraz więcej osób wychodzi. Proszę bardzo.

Poseł Dariusz Seliga (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący, zastosuję się. Ja przy okazji rozmowy o budżecie chciałbym spytać, bo być może to jest problemem – jak mówi się w kuluarach, minister Skrzypczak dostał dość duże upoważnienie od pana ministra Siemoniaka. Mówi się, że jest to upoważnienie do 100.000 tys. zł, że może jednoosobowo podpisywać kontrakty do takiej kwoty. Tak naprawdę, podobno cały system zakupów jest zatrzymany z decyzjami dla pana ministra. Czeka na decyzje pana ministra. Chciałbym zapytać przedstawicieli resortu, czy to jest prawda? Czy prawdą jest to, że pan minister Skrzypczak

ma tak duże umocowanie, że może robić jednoosobowo zakupy o wartości do 100.000 tys. zł? Czy prawdą jest, że w zasadzie teraz cały system trochę się wywrócił i wszyscy czekają na decyzje ministra Skrzypczaka? To jest jedna rzecz.

I druga – we wczorajszym wywiadzie w „Polsce Zbrojnej" minister Skrzypczak mówił o potężnej grze lobbingowej, jaka toczy się wokół zamówień w armii. Panie ministrze, być może na zamkniętym posiedzeniu Komisji, ale byłoby dobrze, gdybyśmy poznali nazwiska tych osób, które odpowiadają w Ministerstwie Obrony Narodowej za zakupy. Być może minister Skrzypczak byłby skłonny powiedzieć nam o tej grze lobbingowej, bo z przekonaniem mówił, że tak się dzieje. Byłoby dobrze, aby osoby, które kupują dla polskiej armii, w końcu nie były dla nas anonimowe. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Jeśli chodzi o drugi punkt, to sam pan powiedział, że może trzeba będzie zrobić to na posiedzeniu zamkniętym a więc rozumiem, że nie dzisiaj. Proszę na to pytanie nie odpowiadać. Czy jeszcze są uwagi? Jesteśmy w drugim punkcie porządku obrad. Jeżeli nie ma uwag, to zamykam ten punkt w tym sensie, że panowie udzielą odpowiedzi a następnie przejdziemy do kolejnego punktu. Ten punkt musimy głosować, przyjęcie sprawozdania. Czy tak? Czy jest to tylko opinia? Aha, głosujemy. To proszę o niewychodzenie. Proszę bardzo, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MON Czesław Mroczek:

Proszę państwa, jeżeli chodzi o pytanie pana marszałka Dorna dotyczące wzrostu w wykonaniu programów wieloletnich, to przekażemy odpowiedź na piśmie, bo musimy porównać plany z wykonaniem. To znaczy, nie chcemy porównywać planu do wykonania, ale chcemy, żeby był to materiał porównywalny – wykonanie z 2012 r. do wykonania z 2011 r. i plan do planu. Wtedy zobaczymy, na ile dokładnie nam się to udało. Po prostu przekażemy te obliczenia na piśmie.

Jeżeli chodzi o drugie pytanie dotyczące Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych, poproszę o odpowiedź pana generała Sodolskiego. Ja tylko bardzo ogólnie powiem tak, że ja podzielam pogląd pana posła, pana marszałka. Jeżeli jest Fundusz i ma plan, to trzeba planować go realnie. Jest coś na rzeczy z tą kwestią, że w sytuacji, kiedy mamy środki wygasające (a te są niewygasające) to koncentrujemy się na maksymalnym wydatkowaniu środków wygasających.

Jeżeli chodzi o pytanie pana posła Seligi, to ja chcę powiedzieć tak: jeżeli ja mówię, że program „Gawron" idący w miliony złotych świadomie zdjęliśmy, to co wspólnego z tymi milionami ma kwestia upoważnienia, czy jest ono na 50, czy na 100 milionów złotych? Po prostu świadomie nie realizujemy tego programu na poważne miliony złotych i do wewnętrzne rozstrzygnięcia nic nie mają. Jeżeli zrezygnowaliśmy z AJT, to jest to ta sama historia. Nie mamy sygnałów, żeby kwestia upoważnienia była jakąkolwiek barierą, tym bardziej, że w 2012 r. minister Skrzypczak jeszcze za to nie odpowiadał. To nie zmienia niczego w powodach, które były przyczyną niewykonania planu modernizacji technicznej w 2012 r. To upoważnienie nie ma z tym nic wspólnego.

Natomiast, proszę państwa, ja chcę wyraźnie powiedzieć, że my nie mieliśmy skutecznego narzędzia. My, to znaczy Polska w resorcie obrony narodowej. Nie mieliśmy takiego super działającego narzędzia realizacji planów modernizacyjnych. To jest narzędzie, instytucja, czy system, który jest dopiero budowany. Gdyby ten system był, to by zadziałał, ale go nie było. W związku z tym z roku na rok występują te same bolączki a jeden z największych programów był realizowany w ogóle poza jakimkolwiek systemem program samolotów F-16 był realizowany poprzez specjalny zespół. W większości przypadków dla dużych programów budowano jakieś specjalne zespoły.

Od jakiegoś czasu taki system jest budowany. Mam nadzieję, że pan minister Siemoniak w tym zespole, w którym pracuje łącznie ze mną i z obecnymi tutaj panami, zbuduje skuteczny system realizacji modernizacji technicznej. Wcześniej takiego systemu nie było.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś? Nie? Dobrze. Jeszcze pan generał. Proszę w miarę krótko, bo pan poseł Dorn już wychodzi.

Dyrektor departamentu w MON gen. bryg. Grzegorz Sodolski:

Panie przewodniczący, szanowni państwo. W kilku zdaniach, krótko, powiem o historii. Proszę sobie przypomnieć 2008 r. i 2009 r. Wtedy Fundusz Modernizacji Sił Zbrojnych był realizowany zgodnie z planem. Zaciągnęliśmy ponad 122.000 tys. zł zobowiązań pod ten plan a przychodów w Funduszu nie było. W tamtym okresie skutek był taki, że trzeba było przejąć te zobowiązania do budżetu. Najwyższa Izba Kontroli, która badała wykonanie tamtego budżetu, zaleciła przyjęcie innego, realistycznego i ostrożnościowego sposobu. Fundusz celowy prowadzony jest w formie rachunku bankowego. Są wpływy a więc mogą być i rozchody. Dlatego zaciąganie zobowiązań idzie zgodnie z planem. Planujemy pozostałość tego Funduszu na koniec roku. W trakcie roku planujemy zobowiązania na podstawie przychodów, które mamy na rachunku. Dlatego jest to system elastyczny, który uniemożliwia zaciągnięcie zobowiązania bez możliwości jego pokrycia. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo.

Poddaję pod głosowanie opinię nr 6 Komisji Obrony Narodowej dla Komisji Finansów Publicznych w sprawie wykonania budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej w 2012 r. uchwalonej na posiedzeniu w dniu 19 czerwca 2013 r. Chodzi o tę opinię, która została dzisiaj odczytana. Kto jest za przyjęciem tej opinii? (11) Kto jest przeciw? (4) Kto się wstrzymał? (0)

Opinia została przyjęta.

Przystępujemy do realizacji trzeciego punktu porządku obrad, w którym mamy zaopiniowanie sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli. Pan dyrektor Zająkała. Proszę bardzo.

P.o. dyrektora departamentu w NIK Marek Zająkała:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, szanowni państwo. Chciałbym krótko przedstawić dokonania Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli na rzecz parlamentu. W ubiegłym roku przeprowadziliśmy, oczywiście, jak co roku, kontrolę wykonania budżetu państwa w części 29 – Obrona narodowa, w tym w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i w Służbie Wywiadu Wojskowego oraz planu Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych. Wynik kontroli były przekazane Komisji Obrony Narodowej, Komisji do Spraw Służb Specjalnych oraz Komisji Finansów Publicznych i były omawiane.

W dalszej olejności przeprowadziliśmy trzy kontrole planowe. Pierwsza z nich dotyczyła wyposażania i zaopatrywania polskich kontyngentów wojskowych uczestniczących w operacjach wojskowych poza granicami kraju. Informacja niedawno trafiła do Komisji Obrony Narodowej. Informacja ma klauzulę „zastrzeżone”, podobnie jak kolejna kontrola dotycząca organizacji i funkcjonowania systemu zaopatrywania jednostek wojskowych. W kwietniu br. przekazaliśmy informację o tej kontroli Komisji. Trzecią kontrolą była kontrola wykonania budżetu przez Wielonarodowy Korpus Północno-Wschodni w Szczecinie.

Departament brał także udział w kontroli przeprowadzonej przez Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego, dotyczącej uzyskiwania i przetwarzania przez uprawnione podmioty danych z bilingów, informacji o lokalizacji oraz innych danych. Kontrolę przeprowadziliśmy w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz w Żandarmerii Wojskowej. Pod koniec ubiegłego roku przygotowaliśmy programy dwóch kontroli. Pierwsza dotyczy wycofywania z sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zbędnego uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz jego zagospodarowania a druga – stanu przygotowania sił i środków do działań w powierzonych obszarach odpowiedzialności. W tej chwili te kontrole są w toku.

Ponadto w pierwszej połowie ubiegłego roku, Departament przekazał do Komisji informację o wynikach kontroli stanu profesjonalizacji sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Druga informacja dotyczyła funkcjonowania Żandarmerii Wojskowej. Wyniki tej drugiej kontroli były omawiane na posiedzeniu Komisji w lipcu ub. r. Przedstawiciele Departamentu uczestniczyli w posiedzeniach komisji sejmowych, w tym w dwudziestu sześciu posiedzeniach Komisji Obrony Narodowej, w trzech posiedzeniach Komisji

Finansów Publicznych, w jednym posiedzeniu Komisji do Spraw Służb Specjalnych oraz dwukrotnie w posiedzeniach Komisji Obrony Narodowej Senatu. To wszystko, w największym skrócie, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Stefan Niesiołowski (PO):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję.

Jeżeli nie ma głosów, to w takim razie rozumiem, że mogę mówić o przyjęciu opinii przez Komisję. Dziękuję bardzo. Oczywiście, opinia jest pozytywna.

Proszę państwa, w ramach spraw bieżących mam jeszcze dwie krótkie informacje. W związku z pracami nad planem pracy Komisji na drugą połowę 2013 r. zwracam się do państwa z prośbą o zgłaszanie do sekretariatu Komisji propozycji tematów, które mogłyby zostać ujęte we wspomnianym planie.

Jednocześnie, w związku z pracami nad przygotowaniem planu pracy Najwyższej Izby Kontroli na 2014 r. proszę państwa o przekazywanie do sekretariatu Komisji propozycji tematów i problemów, które mogą być przedmiotem badań kontrolnych Najwyższej Izby Kontroli w przyszłym roku.

Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji.